

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

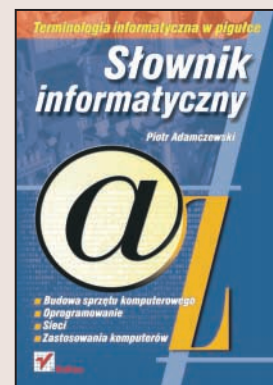
FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Słownik informatyczny

Autor: Piotr Adamczewski

ISBN: 83-7361-645-4

Format: A5, stron: 288

Terminologia informatyczna w pigułce

Komputer to chyba najczęściej spotykany w przedsiębiorstwach sprzęt biurowy. Urządzenie to stało się niezbędnym narzędziem pracy każdego menedżera – poczta elektroniczna, przygotowanie dokumentów tekstowych, analiz i raportów czy też poszukiwanie informacji w sieci – to obecnie czynności wykonywane codziennie przez kadrę menedżerską. Pojęcia z dziedziny informatyki są coraz częściej używane podczas spotkań biznesowych i wymieniane w artykułach branżowych. Nadal jednak sporo tych pojęć brzmi dla większości uczestników tych spotkań bardzo tajemniczo.

„Słownik informatyczny” to zbiór definicji podstawowych terminów związanych z technologiami informatycznymi i gałęziami przemysłu związanymi z informatyką. Uwzględnia zarówno budowę komputerów, jak i ich zastosowania w różnych dziedzinach. Dzięki szerokiemu zakresowi tematycznemu słownik będzie przydatny zarówno uczniom i studentom, jak i przedstawicielom kadry menedżerskiej, przed którymi dynamiczny rozwój informatyki postawił nowe wyzwania.

Słownik zawiera hasła z następujących dziedzin:

- Budowa komputerów
- Zasady funkcjonowania komputerów
- Systemy operacyjne
- Oprogramowanie
- Sieci komputerowe
- Zastosowania komputerów
- Gałęzie przemysłu najsilniej związane z informatyką

E

EAI — akronim *Enterprise Application Integration*. Rozwiązanie informatyczne integrujące aplikacje i dane w jeden spójny zestaw procesów biznesowych. Umożliwia współdzielenie danych między wiele systemów informatycznych oraz automatyzację rozproszonych w ramach firmy procesów biznesowych. *Patrz Integracja*.

EAN — akronim *European Article Numbering*. Jeden ze standardów kodowania informacji o towarach, stosowany z kodem kreskowym. Składa się z 13 cyfr, z których (w zależności od wersji) trzy pierwsze określają kraj pochodzenia, pięć następnymi — producenta, kolejne — numer towaru, a ostatnia jest cyfrą kontrolną.

EARN — akronim *European Academic and Research Network*. Europejska Sieć Akademicka łącząca europejskie ośrodki akademickie i powiązana z innymi sieciami tego typu, np. BITNET. Polska jest do niej podłączona od roku 1990 w ramach internetu.

eBay — amerykańska firma świadcząca usługi w zakresie aukcji internetowych. Przeglądanie ofert i udział w licytacji jest bezpłatny, natomiast wystawienie towaru na sprzedaż wiąże się z uiszczeniem stosownej opłaty.

Ebiznes (ang. *electronic business*) — ogólny termin określający wszelkie formy prowadzenia działalności gospodarczej (biznesu) wspomagane wykorzystaniem technologii i zasobów internetu. *Patrz Handel elektroniczny*.

eCard — polska firma, która autoryzuje i finansowo obsługuje blisko połowę transakcji krajowego rynku elektronicznego.

ECM — akronim *Enterprise Content Management*. Klasa zintegrowanych systemów zarządzania zasobami informacyjnymi w przedsiębiorstwie czy instytucji. Stanowi wynik integracji funkcjonalnej i technologicznej takich rozwiązań jak systemy integracji aplikacji i wymiany danych (w tym systemy ERP), systemy zarządzania procesami oraz obiegiem dokumentów (ang. *workflow*), systemy zarządzania danymi elektronicznymi i zawartościami stron internetowych. *Patrz ERP, Zarządzanie wiedzą, ZSI*.

E-commerce — *patrz Handel elektroniczny*.

ECP — akronim *Enhanced Capabilities Port*. Ulepszony w stosunku do standardu Centronics port komunikacyjny, który zapewnia dwukierunkową transmisję danych całymi bajtami z szybkością do 1 Mb/s. *Patrz Centronics, EPP*.

ECR — akronim *Efficient Consumer Response*. Strategia efektywnej obsługi w łańcuchach dostaw klientów wytwarzających i sprzedających produkty częstego zakupu. Jej realizacja polega na synchronizowaniu strumieni popytu i podaży przy wykorzystaniu techniki wspólnego prognozowania, planowania i uzupełniania zapasów. *Patrz CPFPR*.

EDGE — akronim *Enhanced Data Rates for Global Evolution*. Rodzaj transmisji radiowej o prędkości 300 – 400 Kb/s. Stosowana jest również przez polskich operatorów telefonii komórkowej.

EDI — akronim *Electronic Data Interchange*. Patrz **Elektroniczna wymiana danych**.

EDIFACT — akronim *Electronic Data Interchange for Administration Commerce and Transport*. Standard elektronicznej wymiany danych opracowany w 1986 r. przez ONZ dla administracji, handlu i transportu. Patrz **Elektroniczna wymiana danych**.

EDM — akronim *Electronic Document Management*. Patrz **Zarządzanie wiedzą**.

EDP — akronim *Electronic Data Processing*. Termin *elektroniczne przetwarzanie danych (EPD)* wyszedł już z użycia na rzecz określenia *przetwarzanie danych*. Patrz **Przetwarzanie danych**.

EDR Bluetooth — akronim *Enhanced Data Rate*. Nowa wersja technologii Bluetooth, która pozwala na transmisję z prędkością do 2,1 Mb/s, a więc ponad dwa razy szybciej niż oferowana dotychczas. Patrz **Bluetooth**.

Edukacja informatyczna (ang. *computer science education*) — kompleks działań zmierzających do wyposażenia obecnych i potencjalnych użytkowników rozwiązań informatycznych w konieczną wiedzę i umiejętności praktyczne. W Polsce rozpoczyna się ona w klasach IV – VI szkoły podstawowej i kontynuowana jest na poziomie gimnazjum i szkoły średniej. Zawodową specjalizację informatyczną można uzyskać na specjalistycznych kursach lub podczas studiów na kierunkach informatycznych uniwersytetów, politechnik, akademii ekonomicznych czy uczelni biznesowych.

Edytor ekranowy (ang. *screen editor*) — rodzaj edytora, który umożliwia pracę na całej zawartości ekranu monitora. Określenie to dotyczy trybu pracy, a nie rodzaju zastosowań.

Edytor graficzny (ang. *graphic editor*) — 1. Edytor umożliwiający opraco-

wywanie rysunków. 2. Edytor działający w trybie graficznym, w którym zarówno teksty, jak i inne dane przybierają formę graficzną.

Edytor HTML — program umożliwiający tworzenie dowolnych dokumentów internetowych w standardzie języka HTML, np. stron WWW. Przykładem mogą być programy FrontPage, Dreamweaver czy polski Pajaczek. Edytory HTML dzielą się na edytory wizualne (w których tworzona strona od razu wyświetlana jest w końcowej postaci) oraz edytory kodu HTML (wspomagające tworzenie stron WWW na poziomie kodu HTML, z ewentualnym nieinteraktywnym podglądem finalnej postaci strony).

Edytor nut (ang. *music editor, score editor*) — specjalizowany edytor graficzny, umożliwiający komputerowe opracowywanie zapisu nutowego. W połączeniu z syntezatorem tworzy wyposażenie podstawowego warsztatu pracy wielu współczesnych twórców muzyki.

Edytor tekstu (ang. *word processor*) — oprogramowanie użytkowe umożliwiający przetwarzanie (tworzenie i edytowanie) oraz drukowanie tekstu. Programy te oferują m.in. funkcje formatowania dokumentów (np. zmiana czcionki, układu strony), sprawdzanie pisowni, wyszukiwanie synonimów, wstawianie grafiki utworzonej w innym programie, edytowanie wzorów matematycznych, drukowanie korespondencji seryjnej itp. Standardami światowymi w tym zakresie stały się edytory Word firmy Microsoft oraz WordPerfect firmy Corel.

Edytor wierszowy (ang. *line editor*) — rodzaj edytora, w którym w danej chwili można poprawiać tylko jeden wiersz, co sprawia, że praca jest mniej wygodna niż w edytorze ekranowym. Obecnie wyszedł prawie całkowicie z użytkowania. Przykładami są edytor języka BASIC

w komputerze ZX Spectrum oraz edytor EDLIN, będący częścią składową systemu MS-DOS.

eEurope — inicjatywa Komisji Europejskiej i państw członkowskich mająca na celu modernizację gospodarki w krajach Unii Europejskiej w ramach wizji społeczeństwa informacyjnego. *Patrz Społeczeństwo informacyjne.*

EGA — *patrz Karta graficzna.*

Egeria — zintegrowany system informatyczny klasy ERP autorstwa polskiej firmy ComArch. Oferowany jest średnim i dużym przedsiębiorstwom na większości dostępnych platform sprzętowych z graficznym interfejsem użytkownika w architekturze klient-serwer. Kilkanaście wdrożeń w różnym stadium zaawansowania (kilka wdrożeń na świecie). *Patrz ZSI.*

E-handel — *patrz Handel elektroniczny.*

EIP — akronim *Enterprise Information Portal.* *Patrz Portal korporacyjny.*

EIR — akronim *Excess Information Rate.* Parametr określający maksymalną przepustowość łącza, gdy inni użytkownicy nie są aktywni. *Patrz CIR.*

EIS — akronim *Executive Information Systems.* Informatyczne systemy wspomagające podejmowanie decyzji przez naczelne kierownictwo przedsiębiorstw i instytucji. Systemy te określa się niekiedy jako: bieżące przetwarzanie analityczne (ang. OLAP — *On-Line Analytical Processing*), narzędzia analizy wielowymiarowej (ang. MDA — *Multidimensional Analysis*), eksploracja danych (ang. DM — *Data Mining*) lub inteligentne agenty (ang. IA — *Intelligent Agents*). *Patrz ZSI.*

EISA — akronim *Extended Industry System Architecture.* Rozszerzona, otwarta (z 32-bitową szyną danych) architektura komputera klasy IBM PC zgodna z wcze-

śniejszymi 16-bitowymi standardami ISA. Opracowana przez firmy Hewlett-Packard, Olivetti, Compaq i ALR jako konkurencyjna wobec rozwiązania MCA, opracowanego przez firmę IBM. Osiągana przepustowość dochodziła do 30 MB/s. *Patrz MCA.*

Ekran (ang. *screen*) — **1.** Powierzchnia ekranu komputerowego, na której wyświetlany jest obraz. **2.** Wyświetlany przez komputer obraz, obszar roboczy. *Patrz CRT, LCD.*

Ekran ciekłokrystaliczny — *patrz LCD.*

Ekran dotykowy (ang. *touch screen*) — ekran, który reaguje na dotyk. Znajduje zastosowanie np. w punktach informacyjnych i biurach podróży. Stanowi istotny element tzw. rozwiązania przyjaznego użytkownikowi.

Ekran plazmowy (ang. *plasma screen*) — płaski ekran, na którym dane wyświetlane są w postaci matrycy komórek, z których każda tworzy świecący punkt emisji gazu plazmowego (zwykle neonu).

E-książka (ang. *e-book*) — elektroniczne urządzenie przenośne, które pozwala wyświetlać zawartość pamięci, np. tekst książki. Jego zawartość można doładowywać poprzez wymianę odpowiednich plików, pochodzących np. z internetu.

Ekspediowanie (ang. *upload*) — operacja wysyłania pliku za pośrednictwem sieci z własnego stanowiska użytkownika do odległego komputera.

Eksploracja danych (ang. *data mining*) — mechanizmy agregacji i dezagregacji danych stosowane w ramach hurtowni danych oraz w procesie odkrywania nowych znaczących korelacji między danymi w ramach złożonych transakcji biznesowych. Wykorzystywane jest w tym oprogramowanie klasy DSS, EIS czy OLAP. *Patrz Hurtownia danych.*

Eksplorator Windows

Eksplorator Windows — program narzędziowy systemu operacyjnego MS Windows, który umożliwia zarządzanie plikami, folderami i napędami dysków komputera. *Patrz Program narzędziowy.*

Eksstranet (ang. *extranet*) — rozszerzenie sieci wewnętrznej (LAN) bądź intranetu w danej firmie lub instytucji, bazujące na technologii internetu. Umożliwia on np. zewnętrzny dostęp do zasobów sieci przedsiębiorstwa wybranym partnerom handlowym lub klientom z zachowaniem wysokiego stopnia bezpieczeństwa danych. Dostęp do sieci może być darmowy lub odpłatny w części albo w całości.

Elastyczność (ang. *flexibility*) — pożądana cecha każdego systemu komputerowego, a w szczególności oprogramowania, oznaczająca łatwość przystosowania systemu do zmieniających się warunków pracy lub wymagań użytkowników. Osiąga się ją m.in. przez parametryzację programu (systemu). *Patrz Rekonfigurowalność.*

E-learning — proces nauczania wspomagany technologią informatyczną (głównie internetową i multimediami). Występuje w paru odmianach: samokształcenie (bez kontaktowania się słuchacza z nauczycielem), szkolenie asynchroniczne (tempo szkolenie jest określane przez ucznia), szkolenie synchroniczne (wspólne tempo dla wszystkich słuchaczy — tzw. wirtualna klasa) lub szkolenie mieszane (wspomagane tradycyjnymi formami nauki — ang. *blended learning*). *Patrz LCMS.*

Elektroniczna gospodarka (ang. *digital economy*) — wykorzystywanie technologii informatycznych i elektronicznego przepływu danych w procesach gospodarki rynkowej do realizacji dowolnej transakcji dotyczącej gospodarki (stąd niekiedy określenie e-gospodarka). Systemowe i zintegrowane rozwiązania przepływu strumieni gospodarczych: materia-

lowego, informacyjnego i finansowego, składających się na podstawową wykładnię logistyki, stanowią podstawową płaszczyznę realizacji elektronicznej gospodarki. E-gospodarka stała się kluczowym elementem cywilizacji informatycznej i warunkuje również globalizację gospodarki. Uważana jest za najbardziej perspektywiczną koncepcję rozwoju gospodarczego, zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. Wpływa ona w zasadniczy sposób na warunki życia, pracy i nauki. Prowadzi do powstawania nowych rynków zaopatrzenia, kooperacji i sprzedaży dóbr, zmieniając w ten sposób strukturę i funkcjonowanie całej gospodarki. Przyczynia się do tworzenia zupełnie nowych usług informatycznych, a także powstawania nowych metod pracy i handlu, a tym samym do tworzenia nowych miejsc pracy. *Patrz Społeczeństwo informacyjne.*

Elektroniczna maszyna cyfrowa (ang. *computer*) — pierwotne określenie komputera w języku polskim. Obecnie termin ten wyszedł z użycia. *Patrz Komputer.*

Elektroniczna tapeta (ang. *dyna wall*) — jedno z zastosowań grafiki komputerowej, polegające na generowaniu obrazów na wielkich ekranach, stanowiące wystrój wnętrz pomieszczeń.

Elektroniczna wymiana danych (ang. EDI — *Electronic Data Interchange*) — system wymiany danych w standardzie UNI EDIFACT przy użyciu sieci komputerowych. Rozwiązanie upowszechniane od końca lat 70., kiedy zaczęto wykorzystywać sieci informatyczne do wymiany standardowych dokumentów w postaci elektronicznej między kontrahentami, np. zamówień, awizów dostaw, rachunków itp.

Elektroniczne publikowanie (ang. *electronic publishing*) — tworzenie dokumentów z wykorzystaniem techniki multimedialnej oraz hipertekstu i upo-

wszechnianie ich za pomocą mediów informatycznych (w tym w internecie). *Patrz Strona WWW.*

Elektroniczne zakupy (ang. *electronic shopping*) — sposób zakupu towarów i usług za pośrednictwem internetu. *Patrz Handel elektroniczny.*

Elektroniczny pieniądz (ang. *electronic money, electronic cash*) — bezgotówkowa obsługa transakcji finansowych wykonywana za pomocą kart płatniczych i kredytowych. Rozwiązanie to stanowi coraz powszechniejszy sposób realizowania transakcji handlowych w internecie i przyczynia się do dynamicznego rozwoju handlu elektronicznego. *Patrz Handel elektroniczny.*

Elektroniczny portfel (ang. *cyber wallet*) — sposób płatności w ramach handlu elektronicznego polegający na regulowaniu należności z konta, którego zawartość można na bieżąco uzupełniać. Jako zamiennik stosowany jest również termin *portmonetka elektroniczna*. *Patrz Handel elektroniczny.*

Elektronika (ang. *electronics*) — dziedzina nauki, techniki i przemysłu zajmująca się urządzeniami elektronicznymi i dostarczająca układy scalone do produkcji komputerów i sprzętu towarzyszącego. Jej praktyczne osiągnięcia warunkują rozwój informatyki. *Patrz Informatyka.*

Eliksir — system realizacji transakcji międzybankowych, w którym dane przesyłane są w postaci elektronicznej.

ELWRO — Wrocławskie Zakłady Elektroniczne (ZE Elwro) działające w okresie 1958 – 1990. W latach swojego rozkwitu czołowy producent komputerów w bloku państw Europy Środkowej i Wschodniej, np. modeli serii Odra 1200 i 1300. W końcu lat 70. zaawansowane plany produkcji własnego minikomputera

„M” zostały zaniechane na rzecz wytwarzania maszyn tzw. Jednolitego Systemu (maszyna JS-1032), odpowiedników serii IBM 360/370. W latach 80. odbywała się głównie produkcja kalkulatorów oraz montaż komputerów klasy IBM PC AT.

ELWRO 800 Junior — komputer szkolny produkowany w latach 80. przez ZE Elwro we Wrocławiu. Wyposażony był w mikroprocesor Z80 i system operacyjny CP/J. W jednym z trybów pracy emulował popularny mikrokomputer ZX Spectrum. *Patrz ZX Spectrum.*

ELZAB — polska firma elektroniczna z Zabrza, która w latach 80. produkowała monitory, mikrokomputery (m.in. Meritum) i stacje przygotowywania danych.

E-mail — *patrz Poczta elektroniczna.*

EMC — *patrz Elektroniczna maszyna cyfrowa.*

Emotikony (ang. *emoticons*) — zestaw symboli wyrażających emocje i wykorzystywanych w wiadomościach przesyłanych pocztą elektroniczną, grupach dyskusyjnych i w SMS-ach. Np. :-) — żartuję, M:-) — pozdrawiam, {} — bez komentarza. *Patrz Poczta elektroniczna, SMS.*

EMS — akronim *1. Enhanced Memory Specification*. Standard definiujący sposób stronicowanego dostępu do obszaru pamięci znajdującego się w przestrzeni adresowej komputera PC poza granicą 1 MB, wyznaczaną przez procesory IA-32 działające w trybie rzeczywistym. *2. Enhanced Message Service*. Rozszerzony standard SMS, który pozwala przysyłać animacje, sformatowany tekst oraz dzwonki telefonów GSM. *Patrz SMS.*

Emulacja (ang. *emulation*) — programowa symulacja zachowań określonego sprzętu lub oprogramowania, odbywająca się na komputerze lub w systemie innego typu. *Patrz Emulator.*

Emulator

Emulator — program lub urządzenie zastępujące działanie innego programu lub urządzenia. *Patrz Emulacja.*

Encyklopedia multimedialna — *patrz Wydawnictwa multimedialne.*

Energy Star — symbol nadawany urządzeniom i komponentom, wskazujący na ich projektowanie z uwzględnieniem małego zużycia energii, np. w przypadku dłuższego braku aktywności przechodzą one w stan „uśpienia”.

ENIAC — akronim *Electronic Numerical Integrator And Calculator*. Uznawany do niedawna za pierwszy na świecie cyfrowy komputer, zbudowany w USA w roku 1946. Wykorzystywał około 18 000 lamp elektronowych i 6000 przełączników. Osiągając wydajność około 5000 dodawań liczb dziesiętnych na sekundę, oddał duże usługi przy obliczeniach balistycznych i jądrowych. Zajmował ponad 150 m³, a pobór mocy wynosił 130 kW.

ENIGMA — niemiecka mechaniczna maszyna szyfrująca z czasów II wojny światowej, której szyfr złamali Polacy: M. Rejewski, J. Różycki i H. Zygalski. Ich osiągnięcia posłużyły A. Turingowi do dalszych prac nad automatyzacją procesów deszyfrowania niemieckich depesz kodowanych.

Enter — klawisz na klawiaturze komputera używany do zatwierdzania (akceptacji) poleceń lub ich opcji. W edytorach tekstu wymusza najczęściej zmianę wiersza (akapitu). *Patrz Akceptacja.*

EOF — akronim *End Of File*. Oznaczenie końca pliku dyskowego lub taśmowego.

EOL — akronim *End Of Line*. Oznaczenie końca wiersza pliku. Zazwyczaj znacznik końca wiersza składa się z pary znaków CR/LF (kody: 13, 10; standard DOS) lub z pojedynczego znaku LF (kod: 10, standard UNIX).

EOT — akronim *End Of Thread*. Stosowany przez autorów listów internetowych w celu oznajmienia chęci zakończenia dyskusji na dany temat.

EPD — akronim *Elektroniczne Przetwarzanie Danych*. Skrót praktycznie wyszedł z użycia na rzecz terminu „przetwarzanie danych”. *Patrz Przetwarzanie danych.*

ePolska — polski program w zakresie inicjowania i upowszechniania działań w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego. *Patrz eEurope, Społeczeństwo informacyjne.*

EPOS — akronim *Electronic Point Of Sale*. Rozwiązanie informatyczne, które aktualizuje stan zapasów i gotówki za pomocą zapisów elektronicznych, wykorzystując dane z operacji bieżących, np. terminal kasowy zdolny do odczytywania kodu kreskowego.

EPP — akronim *Enhanced Parallel Port*. Szybszy następca portu równoległego typu Centronics stosowany w komputerach osobistych. Zapewnia dwukierunkową szybkość przesyłania do 500 Kb/s (Centronics do 150 Kb/s). *Patrz Centronics, ECP.*

E-procurement — obszar e-biznesu dotyczący zaopatrzenia materiałowego niezbędnego do procesów produkcji (surowce, podzespoły, prefabrykaty) oraz uzupełnianie zasobów biurowych (materiały piśmiennicze, papier, akcesoria faksowe, komputerowe itp.). *Patrz E-biznes.*

EPROM — akronim *Erasable Programmable Read Only Memory*. Rodzaj elektrycznie kasowalnej i programowanej pamięci ROM. *Patrz ROM.*

EPSON — znana firma produkująca drukarki, dla których został ustanowiony pewien standard kodów sterujących.

Era GSM — polski operator telefonii komórkowej świadczący usługi w ramach częstotliwości 900/1800 MHz. *Patrz GSM.*

Ergonomia (ang. *ergonomics*) — nauka zajmująca się dostosowaniem środowiska pracy, maszyn i urządzeń do potrzeb człowieka i analizą czynników warunkujących możliwie wydajną i zdrową pracę. W odniesieniu do pracy przy komputerze ważne są m.in. następujące elementy: wygodne krzesło, odpowiedni monitor (który nie migocze i nie odbija światła zewnętrznego), właściwe oświetlenie i ułożenie użytkowanych podczas pracy dokumentów, temperatura w granicach 22 – 24 st. C, dobra wentylacja, odpowiednio częste przerwy w pracy.

ERM — akronim *E-business Relationship Management*. Klasa systemów informatycznych wspomagających zarządzanie relacjami w e-biznesie. Swoim zakresem funkcjonalnym obejmuje zintegrowany łańcuch dostaw, hurtownie danych oraz system ERP. Przykładem może być system mySAP CRM firmy SAP. *Patrz CRM, ERP.*

ERP — akronim *Enterprise Resource Planning*. Klasa systemów informatycznych wspomagających zarządzanie w przedsiębiorstwach i instytucjach. Stanowi rozwinięcie standardu MRP II o funkcje ekonomiczno-planistyczne. Optymalizuje procesy zarówno wewnętrzne, jak i zachodzące w otoczeniu firmy poprzez oferowanie gotowych narzędzi pozwalających na automatyzowanie wymiany danych z kooperantami w całym łańcuchu logistycznym. Swoim zakresem obejmuje planowanie wszystkich zasobów przedsiębiorstwa, takich jak zasoby rzeczowe (materiały i produkty), ludzkie oraz finansowe. Umożliwia m.in. utrzymywanie zapasów na odpowiednim poziomie i przejrzystość procesu produkcji. Centralną częścią systemów ERP jest wspólna baza danych, integrująca wszystkie moduły funkcjonalne. Zestaw cech systemu: kompleksowość funkcjonalna,

integracja danych i procedur, elastyczność funkcjonalna i strukturalna, otwartość, zaawansowanie merytoryczne i technologiczne. Światową czołówkę dostawców stanowią firmy: SAP, IFS i Oracle. *Patrz ERP II, ZSI.*

ERP II — rozwinięta klasa systemów ERP, w której podstawowym komponentem jest powszechne wykorzystywanie technologii internetowych oraz standardu języka XML. Pozwala to na pełną interakcję systemu z otoczeniem nie poprzez eksport i import danych, lecz prawdziwą wymianę danych w trybie online, a w rezultacie — na optymalizację procesów biznesowych w relacjach przedsiębiorstwo — partnerzy. Wśród tych procesów wyróżnia się procesy operacyjne i finansowe w zakresie księgowości, zakupów, sprzedaży, produkcji itp. Przykładem mogą być systemy: mySAP ERP, MFG/PRO e2B, iBaan (Baan V), iScala. *Patrz ERP.*

Esc (ang. *escape*) — klawisz na klawiaturze komputera pozwalający najczęściej na wycofanie się z uprzednio wybranej operacji lub przerwanie jej działania.

ESDI — akronim *Enhanced System Device Interface*. Jeden z wydajnych standardów obsługi dysków stałych, stanowiący swego czasu konkurencję wobec SCSI. Obecnie całkowicie wycofany z użytku i zastąpiony przez standard IDE. *Patrz SCSI, IDE.*

ESM — akronim *Enterprise Storage Management*. System zarządzania pamięciami w firmie. Obejmuje analizę wymagań dotyczących pamięci masowych, a także wykonywanie okresowych kopii plików i baz danych z uwagi na wymogi bezpieczeństwa.

ESP — akronim *Enhanced Serial Port*. Ulepszony port szeregowy do komunikowania się urządzeń peryferyjnych, np. myszy lub modemu. Pozwala na przesyłanie danych z prędkościami dochodzącymi do kilkuset kb/s. *Patrz Port.*

ESS — akronim *Enterprise Support System*. System informatyczny wspomagający bieżące zarządzanie przedsiębiorstwami i instytucjami. *Patrz ZSI*.

E-tailer — określenie firmy trudniącej się sprzedażą detaliczną poprzez internet w ramach handlu elektronicznego. *Patrz Handel elektroniczny*.

Ethernet — standard sieci lokalnej o przepustowości 10 Mb/s, opracowany w roku 1975 przez firmy Xerox, Digital i Intel. Rozwinięty do postaci Fast Ethernet (przepustowość 100 Mb/s) oraz Gigabit i 10-Gigabit Ethernet (1000 Mb/s, 10 Gb/s). Struktura sieci może być gwiazdzysta (z koncentratorami łączącymi) lub gwiazdzysta punkt-punkt z komutacją (z koncentratorami przełączającymi). Medium fizycznym może być przewód koncentryczny (Ethernet), skrętka miedziana (Ethernet, Fast Ethernet, Gigabit Ethernet) albo światłowód wielo- lub jednomodowy (Ethernet, Fast Ethernet, Gigabit Ethernet).

E-trade — sprofilowanie marketingu firmy w celu zawierania transakcji handlowych poprzez internet. *Patrz Handel elektroniczny*.

Etykieta — 1. Nazwa identyfikująca (*volume label*) dyskietkę lub dysk stały, którą nadaje się w trakcie procesu formatowania. W systemie operacyjnym MS-DOS ukazuje się po wydaniu polecenia *vol* (o ile wcześniej została utworzona w czasie formatowania nośnika/partycji lub za pomocą polecenia *label*). 2. Miejsce w programie (*label*), do którego można się odwołać (wykonać skok).

Eudora — popularny program obsługi poczty elektronicznej opracowany przez firmę Qualcomm. Znajduje zastosowanie na gruncie komputerów klasy IBM PC oraz Macintosh. Mimo stosunkowo małego spopularyzowania wśród internautów program ten jest w dalszym ciągu rozwijany.

EUROPEN — akronim *EUROpean forum for OPEN Systems*. Europejskie Forum Systemów Otwartych. *Patrz System otwarty*.

Ewolucja SIZ — rozwój systemów informatycznych zarządzania w ujęciu chronologicznym: a) ewidencyjno-transakcyjne (ang. TPS — *Transaction Processing Systems*); b) informacyjno-decyzyjne (ang. MIS — *Management Information Systems*); c) wspomaganie decyzji (ang. DSS — *Decision Support Systems*); d) eksperckie (ang. ES — *Expert Systems*); e) informowania kierownictwa (ang. EIS — *Executive Information Systems*); f) sztucznej inteligencji (ang. AIS — *Artificial Intelligence Systems*); g) zintegrowane systemy informatyczne (ang. IMIS — *Integrated Management Information Systems*).

eXanto — automat telefoniczny Telekomunikacji Polskiej SA, który umożliwia za pomocą specjalnej karty chipowej wysyłanie poczty elektronicznej (do 250 znaków) i SMS-ów (do 160 znaków).

Excel — *patrz Microsoft Excel*.

Exchange — *patrz Microsoft Exchange*.

Excite — popularna wyszukiwarka internetowa autorstwa firmy o tej samej nazwie, która została w roku 1999 wykupiona przez amerykańską firmę At Home.

EXE — skrót od *EXEcutable*. Nazwa rozszerzenia pliku jako rodzaju pliku wykonywalnego, tj. zawierającego program, np. *tytus.exe*.

Expanded memory — *patrz EMS*.

Explorer — *patrz Internet Explorer*.

Extended memory — *patrz Pamięć rozszerzona*.

Extranet — *patrz Ekstranet*.

E-zine — akronim *Electronic Magazine*. Rodzaj elektronicznego czasopisma rozsyłanego jedynie do subskrybentów pocztą elektroniczną lub dostępnego w internecie.